

Krzyżackie Zamki Ziemi Chełmińskiej ^[1]

Submitted by admin on Sun, 2016-04-10 22:40

Krzyżackie Zamki Ziemi Chełmińskiej

Brodnica – zamek wzniesiony przez Krzyżaków w latach 1305-1339 na miejscu drewniano-ziemnej warowni. W 1410 zdobyły go na krótko wojska polskie wracające spod Grunwaldu. Przeszedł następnie pod władanie antykrzyżackiego Związku Pruskiego. Krzyżacy odbili zamek w roku 1462 uderzając na niego pod wodzą Czecha Bernarda Szumborskiego. Od 1479 warownia wróciła w ręce polskie. Do 1772 urzędowali tam starostowie polscy m.in. Działyńscy (1485-1604) i siostra Zygmunta III Wazy Anna Wazówna (1604-1625). Zamek został dwukrotnie zniszczony. Najpierw w pożarze 1550, a następnie w wojnach szwedzkich. Rozebrały go prawie całkowicie władze pruskie w XVIII wieku. Z zamku pozostała potężna wieża, na której znajduje się punkt widokowy o wysokości 54 m. Zachowały się również jego fundamenty oraz podziemia odkopane w 1940 r. Obecnie w piwnicach znajduje się ciekawe muzeum archeologiczne. W sezonie na zamku odbywają się turnieje rycerskie.

Golub-Dobrzyń – zamek zbudowany w latach 1300-1330 na wzgórzu nad miastem, na prawym brzegu Drwęcy. Zastąpił on drewnianą krzyżacką warownię. Jego strategiczne położenie zdecydowało o lokalizacji tam siedziby komtura. Od 1466 zamek stał się siedzibą starostów golubskich. Siostra Zygmunta III Wazy Anna Wazówna przebudowała go z gotyckiej warowni na rezydencję pałacową dodając późnorenesansowe attyki i uczyniła go swoją letnią siedzibą. Zamek był kilkakrotnie ograbiany i dewastowany w trakcie wojen szwedzkich. W 1807 zamieniono go na lazaret dla wojska francuskiego, a w 1833 prusacy przekształcili zamek na więzienie.

Obecnie odrestaurowany zamek w Golubiu znajduje się pod dozorem PTTK, pełniąc funkcje kulturalne, hotelowe i turystyczne. Słynie on z organizowanych tu rokrocznie balów takich jak Wielki Bal Sylwestrowy z udziałem dziesiątki najpopularniejszych w danym roku Polaków. Golub jest znany również z aranżowanych przy zamku od 1976 roku Międzynarodowych Turniejów Rycerskich oraz jako inicjator pierwszych w Polsce bractw rycerskich. Na terenie warowni działa także Muzeum Regionalne. Oprócz stałych ekspozycji organizuje ono wiele imprez o charakterze kulturalno-rozrywkowym: konkursy krasomówcze, spektakle historyczne, recitale, Hubertusy i in. W igrzyskach tych wykorzystuje się będące na wyposażeniu zamku kostiumy oraz kopie broni rycerstwa polskiego.

Grudziądz- ruiny potężnego zamku, który stał na stromej nadwiślańskiej skarpie i składał się z zamku głównego, przedzamcza dolnego i górnego. Jego budowa przebiegała etapami i zakończyła się w 2 połowie XIII w. Od początku siedzibę swoją miał tu komtur krzyżacki. W 1410 zamek został na krótko przejęty przez wojska polskie wracające spod Grunwaldu. W maju 1411 r. w warowni uwięziono, a następnie ścięto Mikołaj z Ryńska, przywódcę tajnego antykrzyżackiego Towarzystwa Jaszczurczego. W 1454 zamek zajęły wojska Związku Pruskiego. Od 1466 przeszedł on w ręce polskie i stał się siedzibą starostów grudziądzkich. W 1655 miasto razem z zamkiem zajęły wojska szwedzkie, którym

udało się utrzymać tam przez kolejne 4 lata dzięki wzmocnieniu fortyfikacji. Po działaniach wojennych na początku XVIII wieku zamek popadł w ruinę. W 1801 został częściowo rozebrany w celu wykorzystania jego cegły do budowy twierdzy grudziądzkiej. W 1945 została zniszczona wieża zamkowa nosząca nazwę „Klimek”. Obecnie można zobaczyć jedynie fragmenty murów - pozostałości po 4 skrzydłowej budowli z wewnętrznym dziedzińcem i studnią na środku głębokości 50 m. Okolice zamku nadają się doskonale do spacerów. Na kopcu usypanym z kamieni dawnej wieży ustawiono obelisk symbolizujący Światowida. Roztacza się stamtąd malowniczy widok na Grudziądz i na Wisłę dokąd można bardzo łatwo zejść pieszo.

Kowalewo Pomorskie – ruiny zamku usytuowanego na wzniesieniu, który składał się z zamku głównego i dwóch przedzamczy. Został on zbudowany w latach 1277-1303 jako siedziba komtura. W 1286 zamek posłużył jako bezpieczne schronienie dla mieszkańców miasta przed Tatarami. Po bitwie pod Grunwaldem na krótko zdobyły go wojska królewskie. Podczas wojny trzynastoletniej zamek przejął antykrzyżacki Związek Pruski. Od 1466 zamek był siedzibą starostwa grodowego podległego wojewodzie chełmińskiemu. Zamek uległ zniszczeniu w wyniku wojen szwedzkich. Częściowo rozebrano go w XVIII wieku oraz w latach 1857-1859 aby jego cegły wykorzystać do budowy kościoła ewangelickiego. Do naszych czasów zachował się filar wieży sanitarnej (gdaniska), fragmenty murów przedzamczy oraz częściowo baszty miejskie. Na miejscu dawnej wieży stoi obecnie XIX wieczna wieża ciśnień.

Lipienek – ruiny zamku zbudowanego przez Krzyżaków na przełomie XIII i XIV wieku. Wzniesiony był on na planie kwadratu z dziedzińcem w pobliżu jeziora. W 1277 r zamek oblegany był przez Jaćwiegów, którzy spalili drewnianą strażnicę. W 1921 roku mistrz krzyżacki ziemi chełmińskiej Meinhard von Querfurt nadał tu Grudziądzowi prawa miejskie. Zamek jako jeden z pierwszych posiadał artylerię w postaci 3 dział. Mówi o tym wzmianka z 1374 roku. W 1410 zamek zajęło na krótko rycerstwo polskie. W 1411 stacjonujący na zamku wójt krzyżacki Henryk Hold uwięził podczas uczty przywódcę tajnego Towarzystwa Jaszczurczego Mikołaja z Ryńska. Jeńca przewieziono do Grudziądza, gdzie został stracony. W uznaniu za tę zasługę wójt Henryk Hold awansował na komtura w Radzynie Chełmińskim, a w latach 1413-1414 został komturem w Toruniu. Od 1466 zamek był siedzibą starostów. Warownię zniszczyły całkowicie wojska szwedzkie. Do dzisiejszych czasów zachowały się częściowo mury obronne, podziemia i pozostałości podzamcza. Teren warowni jest porośnięty roślinnością i trudno dostępny.